

Klagenemnda for krav om kompensasjon og billighetserstatning
for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i
internasjonale operasjoner

Unntatt off., jf. offl § 13.1 jf. fvl § 13.1

VEDTAK

Klagesak nr.: 1/2019

Klager: [REDACTED]

Klagers prosessfullmektig: Advokat Else-Marie Merckoll

Klagen gjelder: Krav om kompensasjon etter forskrift 2009-12-22
nr. 1768 om særskilt kompensasjonsordning

Beslutningsdato: 28. september 2020

I behandlingen har deltatt: Claus Krag Brynildsen
Marianne Abeler
Trond Jørgensen
Trude Marie Nilsen

Konklusjon: Saken hjemvises til SPK for ny behandling og
innhenting av nye, uavhengige
spesialisterklæringer. Saksomkostninger i
anledning klagen dekkes i sin helhet.

1. Sakens faktiske sider

Klagen gjelder krav etter forskrift 2009-12-22 nr. 1768 om særskilt kompensasjonsordning for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner (kompensasjonsforskriften).

heretter kalt klager, er født . Han har tjenestegjort i i perioden til , i i perioden til og i i perioden til .

Klager vokste opp i , og

Klager har beskrevet seg selv som lite skoleinteressert, hvilket kunne være utfordrende i en . Klager fikk likevel god støtte av sin . Han trivdes på skolen og hadde mange venner. På fritiden var han aktiv innen de fleste ballspporter.

Av Forsvarets sykekort fra førstegangstjenesten i 199 fremgår det at klager i 199 ble påkjørt bakfra av en bil, og at han under oppsettingsperioden før hadde vondt i nakke og rygg. Klager fikk i mars 199 initialt avslag på søknad om tjenestegjøring grunnet flere besvimelsesanfall fra barneårene, men fikk etter undersøkelser for epilepsi klarsignal til å reise til i 199.

Klager var en del av i perioden - 199. Klager hadde stilling som i , i . I anledning kompensasjonssaken har SPK innhentet en spesialisterklæring fra psykolog Greve. I erklæringen fremgår det at klager opplevde tjenesten i som bra, og at han ikke opplevde noen belastninger under tjenesten utover at han ved et tilfelle hadde kjørt gjennom et område hvor det befant seg en israelsk stilling (IDF) som ble beskyttet. Klager og medsoldaten kom seg gjennom området uten skade, men fikk kjeft av ledelsen i ettertid da de hadde brutt flere regler, blant annet portforbudet. Klager opplevde det også frustrerende at de ikke fikk lov til å støtte allierte når det var hendelser med behov for ekstra styrkebeskyttelse.

Klager deltok senere i to perioder med norsk . Den første perioden - 200, jobbet han som i en , med , . Klager opererte i lag på tre, med to operatører og én tolk. Han beskriver en fin, men krevende tjeneste. Noe han opplevde utfordrende var å jobbe med enkelte nasjoner, idet han var usikker på hvem han kunne stole på, og følte han måtte være mer på vakt da enn når han kun jobbet med nordmenn.

Da han kom hjem ble han spurt om å tjenestegjøre i et for fra årsskiftet. Oppdraget gikk ut på det samme som i den forrige perioden - - men denne gangen var det for å beskytte norske styrker. Under denne tjenesteperioden fremgår det at han ikke opplevde noen belastende hendelser, med unntak av en hendelse 200 hvor han ble slått i bakhodet i forbindelse med et oppdrag for . Klager lå en

kort periode på sykehus før han ble sendt hjem til Norge. Deretter var han hjemme en ukes tid før han ble sendt tilbake til [REDACTED] for å fullføre tjenesten.

Ved hjemkomst til Norge var han plaget med hodepine, konsentrasjonsvansker og parestesier. Ved undersøkelse på [REDACTED] ble det konstatert at han hadde hatt en hjernerystelse og at han slet med symptomer etter denne fordi han ikke hadde holdt seg i ro etter traumet.

Klager har etter returneringen til Norge hatt flere ulike arbeidsforhold, blant annet som [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] og som [REDACTED]. Klager hadde fra 2012 flere lange sykemeldingsperioder grunnet smerter i hode og nakke.

Om sine psykiske plager etter tjenesten forteller klager at han opplevde det som kjedelig å komme tilbake til Norge, og at han opplevde seg selv som «turbo». I perioden 2003/2004 begynner klager å få hode- og nakkeplager. Klager jobber da mye og beskriver at han har «kort lunte». Han føler seg deprimert, og tar kontakt med Forsvaret hvor han gjennomfører 12 samtaler med psykolog Sæbø. Temaet under disse samtaler er klagers plager i nakke- og hoderegionen som har konsekvenser for hans jobb som [REDACTED]. I legejournalnotat fra 2011 er det angitt at han hadde panikkangst. Klager får i 2012 akutte brystsmerter og begynner å hyperventilere. Han får angstdempende medisiner, og plagene avtar. I 2013 opplever klager ved flere tilfeller illebefinnende i form av kvalme, kaldsvetting, prikking i fingre, diare, oppkast og hjertebank. Klager oppsøker på nytt Forsvaret i 2017 med ønske om hjelp, og går i samtaler med psykolog Bratteberg. Klager forteller at det ikke foreligger fysiske funn, og lurer på om hans plager skyldes tjenesten. Han har da vært sykemeldt i over ett år, og er plaget av hodepine, svimmelhet, søvnplager samt spenninger i hode og nakke. Klager opplyser til psykolog Bratteberg at han etter tjenesten ble mer årvåken og paranoid, samt at han hadde vanskeligheter med å stole på folk, men at han ikke lenger var preget av det. Psykolog Bratteberg vurderer klagers hovedproblem til å være fysiske plager og milde plager med angst. Hans depresjonsplager ble vurdert å være relatert til livssituasjon med uavklart erstatningssak.

I forbindelse med kravet om kompensasjon har SPK, som nevnt, innhentet en spesialisterklæring datert 9. august 2018 fra psykolog Greve. I erklæringen konkluderer Greve med at klager ikke oppfyller kriteriene for posttraumatisk stresslidelse, men at klagers sykdomsforløp synes best forklart som post commotio syndrom med sekundære psykiske symptomer i form av blandet angst og depresjon. Greve har skjønnsmessig fastsatt den medisinske invaliditeten til 14 %. Denne anses å være forårsaket av hjernerystelse etter slag i hodet under tjeneste.

SPK avsto krav på kompensasjon og billighetserstatning i vedtak datert 2. november 2018, med den begrunnelse at plager på grunn av post commotio syndrom med sekundære angst og depresjon ikke er dekningsmessige etter kompensasjonsordningen. SPK viste videre til at det ikke er holdepunkter, på bakgrunn av sakens dokumenter, for at klager psykiske plager er utslag av psykiske påkjenninger påført under tjeneste i internasjonale operasjoner. SPK la begrenset vekt på psykolog Greves uttalelse om følgeskader av hodetraumet, da Greve ikke er medisinert.

Klager fikk avslag på billighetserstatning med den begrunnelse at klager er vurdert til å være 14 % medisinsk invalid, og dermed ikke tilfredsstillende kravet i forskriften om 15 % medisinsk invaliditet. Avslaget er videre begrunnet med at post commotio syndrom ikke er en psykisk belastningsskade etter forskriften.

Klagers advokat, Else-Marie Merckoll, påklagde vedtaket i klage datert 18. desember 2018. Klagen er rettidig fremsatt. I klagen viser Merckoll til at psykolog Greve i spesialisterklæringen har konkludert med at klager er påført en psykisk invaliditet på 14 %. Hun anfører at dette må rundes opp til 15 % da invaliditeten er fastsatt skjønnsmessig, og at en differanse på 1 % ikke bør få avgjørende vekt.

Hva gjelder spørsmålet om kompensasjon, vises det til at psykolog Greve anbefalte at klager ble utredet av en spesialist i medisin for nærmere utredning av skadene som er forårsaket av

hjernerystelsen han ble påført i tjeneste. Det vises videre til at klager dermed også kan ha krav på erstatning for fysiske skader. Det påpekes at SPK, uten å underrette klager, har innhentet vurdering fra SPKs rådgivende lege, Terje Sæhle. Klager anfører at denne vurderingen er beheftet med feil som har hatt betydning for Sæhles konklusjoner. Det er videre vist til at SPK i sitt vedtak ikke har vurdert om vilkårene for 35 G er oppfylt.

SPK fant ikke grunnlag for å omgjøre vedtaket, og saken er blitt oversendt Klagenemnda for behandling.

Klagers advokat deltok under nemndsmøte. En representant fra SPK var deltok digitalt.

2. Klagenemndas vurdering

Saken gjelder krav om kompensasjon etter forskrift 2009-12-22 nr. 1768 om særskilt kompensasjonsordning for psykiske belastningsskader som følge av deltagelse i internasjonale operasjoner del I og del II.

Rett på kompensasjon etter forskriften forutsetter i henhold til § 3 at skadelidte er påført en varig psykisk belastningsskade som følge av tjenestegjøring i internasjonal operasjon. Videre kreves det at den psykiske belastningsskaden har medført varig ervervsmessig uførhet.

Spesialisterklæringen fra psykolog Greve konkluderer som nevnt med at klager ikke oppfyller kriteriene for posttraumatisk stresslidelse, men at klagers sykdomsforløp synes best forklart som post commotio syndrom med sekundære psykiske symptomer i form av blandet angst og depresjon. Greve har skjønnsmessig fastsatt den medisinske invaliditeten til 14 %, som anses å være forårsaket av hjernerystelse etter slag i hodet under tjeneste.

I nemndsmøtet ble det av klagers advokat fremlagt en spesialisterklæring som nemnda ikke tidligere hadde hatt tilgang til. Erklæringen var skrevet av spesialist i nevrologi Ola Skjeldal, som konkluderte med at han anså det som mindre enn 50 % sannsynlig at de plagene som klager har i dag har sammenheng med den ulykkeshendelsen klager var utsatt for i begynnelsen av 200█. Skjeldal begrunner dette med at det i mange år etter at ulykken skjedde, mangler dokumentasjon på at han hadde plager etter hjernerystelsen, og det etter hans syn foreligger alternative forklaringsmodeller til dagens symptomatologi. Skjeldal mente på bakgrunn av ovennevnte at det ikke forelå noe grunnlag for å fastsette en skademedisinsk invaliditetsprosent.

Nemnda finner ikke å kunne legge avgjørende vekt på Greves spesialisterklæring. Dette er særlig begrunnet med at Greve ikke er medisinere og at han da heller ikke har spesialkunnskap om ettervirkninger av hodetraumer. Erklæringen til Skjeldal, som er spesialist i nevrologi, konkluderer med at det er mindre enn 50 % sannsynlighet for at klagers plager har sammenheng med hodeskaden han fikk påført i tjenesten. Greves oppfatning om at klagers plager skyldes hodeskaden kan derfor ikke legges til grunn.

Nemnda er kommet til at det ikke foreligger tilstrekkelig grunnlag til å kunne vurdere om det er årsakssammenheng mellom tjenesten og uførheten. Dokumentasjonen gir heller ikke tilstrekkelig grunnlag til å vurdere om klagers uførhet skyldes hans psykiske eller somatiske plager.

For å kunne vurdere om det er klagers psykiske eller somatiske plager som er årsak til hans uførhet, finner nemnda at det må innhentes en ny spesialisterklæring utarbeidet av en uavhengig sakkyndig som ikke har vært inne i saken før. Det er nemndas oppfatning at denne vurderingen skal foretas av både psykiater/psykolog og spesialist på hodeskader, fortrinnsvis en nevrolog.

Saken sendes etter dette tilbake til SPK for innhenting av spesialisterklæringer om klagers somatiske og psykiske lidelser.

Det er fremsatt krav om dekning av utgifter til juridisk bistand med kr. 17 062,50 inkl. mva. Kravet gjelder en tidsbruk på 5 timer og 15 minutter. I henhold til forskrift av 24. juni 2011 om klagenemnda § 13, dekkes rimelige og nødvendige utgifter til juridisk bistand i anledning saken. Kravet dekkes i sin helhet.

3. Konklusjon

Saken hjemvises til SPK for ny behandling og innhenting av nye uavhengige spesialisterklæringer.

SPK dekker saksomkostninger til juridisk bistand i anledning saken og klagen med kr. 17 062,50 inkl. mva. i henhold til krav.

Vedtaket er enstemmig.

Oslo, 13. november 2020

Claus Krag Brynildsen
Varaleder for klagenemnda